

Sykdomsmodeller for sammensatte lidelser

Psykoneuroimmunologi

Professor dr.med. Kirsti Malterud
Allmenmedisinsk forskningsenhet Bergen
Uni helse

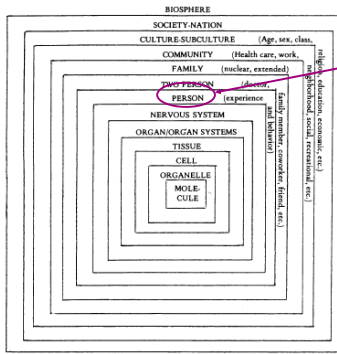

Fra 'uforklart' til høyst forståelig

- Mye forskning
 - Diagnostisk avgrensning
 - Ulike kriteriesett
 - Biologiske spor
 - diagnostiske tester?
 - Behandling
 - Forløp - prognose
 - Pasienterfaringer
- Årsaksmekanismer og -modeller

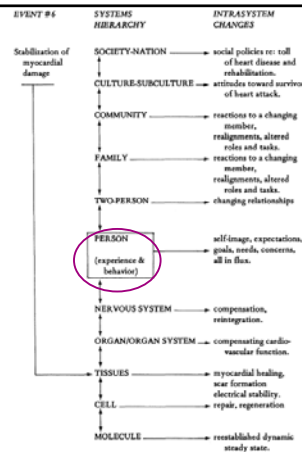

Den biopsykososiale modellen (1)

Engel 1977/1981

Den biopsykososiale modellen (2)

Engel 1977/1981

Psykoneuroimmunologi

- Kontinuerlige responser på indre eller ytre påvirkninger for å opprettholde balanse
- Eksperimentell forskning om sammenhenger mellom
 - subjektive erfaringer som stress, emosjoner, kognitive funksjoner, læring
 - nervesystem og stressfysiologiske responser
- Interaksjoner mellom hjernen og immunsystemeti
 - Innervring av lymfeknuter, benmarg og cellulære systemer i tarm og slimhinner
 - Signalsystemer som neurotransmittere, stresshormoner og cytokiner
- Læring kan påvirke immunresponser
 - individuell sårbarhet f eks via genetikk el autonome nervesystem
- Hvordan medieres slike sammenhenger, og hvilken betydning har dette for helse og sykdom?

Ader 1995
Zachariae 2009

Tegn og mening

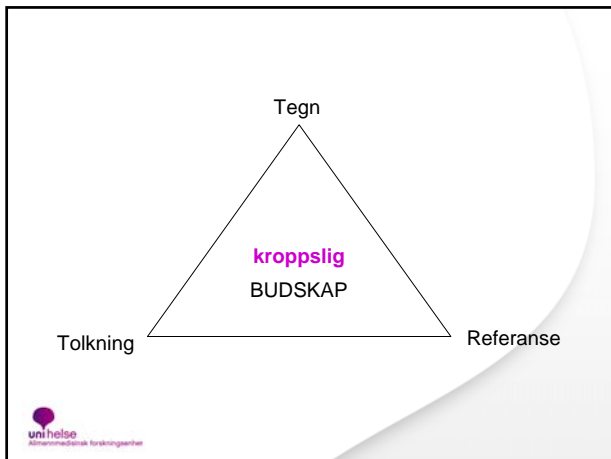
SEMIOTIKK teorier om tegn og mening

- Charles S. Peirce (1839-1914)
- Ferdinand de Saussure (1857-1913)

MEDISINSK SEMIOTIKK teorier om tegn og mening i sykdom og helse (signs & symptoms)

- Thomas Sebeok (1920-2001)
- Lester S. King (1908-)
- Marja-Liisa Honkasalo
- John Nessa

Biosemiotikk

tegn og mening i levende organismer

- Jacob von Uexkull (1864-1944)
 - grunnlegger av psykosomatisk tankegang
- Gregory Bateson (1904-1980)
 - Systemteori – kybernetikk - sirkulær kausalitet
 - Mind – informasjon - måten biologisk liv relaterer seg til den økologiske omverden
- Ader – Cohen - Felten
 - psykoneuroimmunologi - HPA
- Jesper Hofmeyer
 - Levende vesener som semiotiske aktører
 - Molekylære prosesser bærer semiotiske relasjoner
 - De semiotiske stillaser (eks genomet)

uni helse
Allmennelegersk forskningssenter

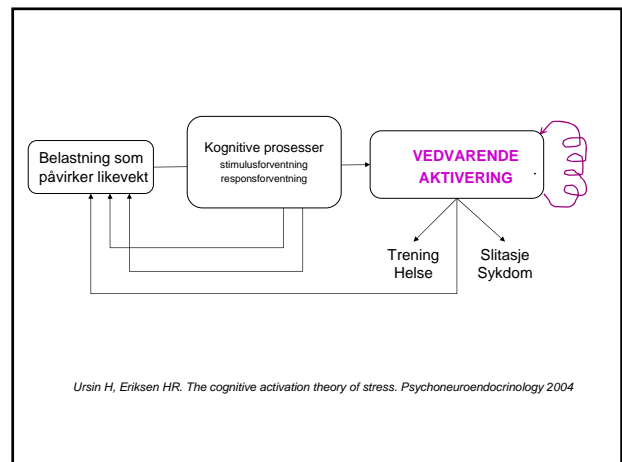
CATS – modellen

The Cognitive Activation Theory of Stress

- Belastninger fører til normal og hensiktsmessig aktivering
- Tolkning av kroppens reaksjon påvirkes av (og påvirker) både belastning og aktivering
 - **Stimulus-forventning** er hva vi tror en bestemt belastning vil føre til
 - **Respons-forventning** er hvilken betydning vi tillegger vår egen respons

uni helse
Allmennelegersk forskningssenter

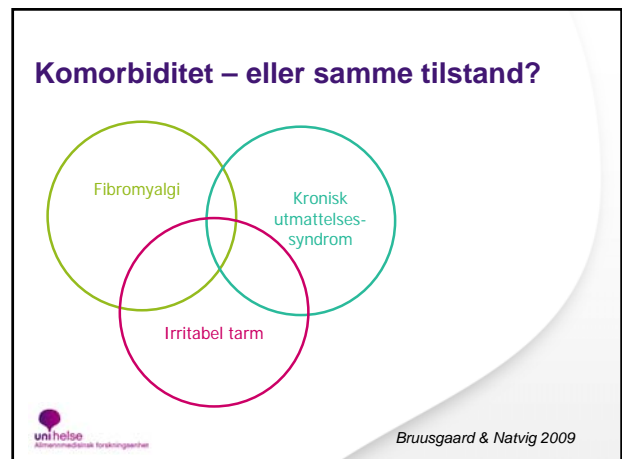
Ursin & Eriksen 2004

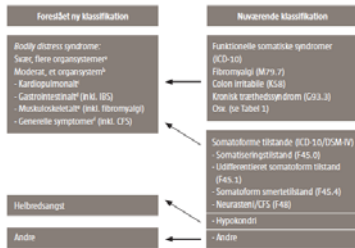
Utvikling av kroppslige vaner (autonome nervesystem)

- Sensitivering
 - Å miste proporsjonene
- Sustained arousal
 - Å gå i vranglås

uni helse
Allmennelegersk forskningssenter

Bodily Distress Syndrome -?

IBS = chronic fatigue syndrome, kronisk træthedssyndrom; DSM-IV = Diagnostic and Statistics Manual, 4. udgave; BS = irritable bowel syndrome, irritabel tarm; ICD-10 = International Classification of Diseases 10.

Fink & al 2010